

El llenguatge

Malgrat les coses que diu

Una construcció com «Malgrat els severos i alhora advertiments de diversos membres de la junta directiva no li havien estat estalviats, va persistir en la seva actitud» és incorrecta —dèiem ahir— perquè en lloc de la preposició malgrat hauria calgut usar la locució conjuntiva malgrat que. Es a dir, perquè, en definitiva, hi manca el mot que. Hom podria fer observar, però, que aquest mot, en lloc d'introduir-lo després de la preposició malgrat es podria introduir també abans del verb —es exactament, en aquest cas, davant la negació no—: Malgrat els severos i alhora raonats advertiments (...) que no li havien estat estalviats, va persistir en la seva actitud. Dit amb un exemple anàleg però més simple: «Ho va fer malgrat les ordres del director eren terminants» és incorrecte, cal dir Ho va fer malgrat que les ordres del director eren terminants o bé Ho va fer malgrat les ordres del director, que eren terminants. La frase incorrecta, efectivament, ha admès dues esmenes diferents però la idèrència, bé que reduïda a la col·locació del mot que, afecta, en realitat, l'estructura de l'oració composta.

Quan diem Ho va fer malgrat que les ordres del director eren terminants el mot que forma part de la locució conjuntiva malgrat que, a la qual confereix aquesta categoria gramatical: exactament, malgrat que és una locució conjuntiva concessiva, que enllaça dues oracions entre les quals s'estableix una certa oposició. Es la construcció que vam comentar ahir. En canvi, en Ho va fer malgrat les ordres del director, que eren terminants, el mot que és un pronom relatiu, que introdueix una oració adjectiva explicativa, és a dir, que constitueix un complement explicatiu de l'antecedent (les ordres del director), com ho demostra el fet que es podria suprimir sense que l'oració principal perdés el sentit: Ho va fer malgrat les ordres del director. Velem aquí ben clar l'ús adequat de malgrat, com a preposició que introdueix un grup nominal, al qual, si convé, però no necessàriament, es pot afegir un complement explicatiu representat per una oració relativa: que eren terminants.

Si en un text que calgui corregir, però, trobem una oració incompleta com «Ho va fer malgrat les instruccions del director eren terminants», no vacil·larem a aplicar-hi la primera de les dues esmenes comentades, segura d'encertar la formulació gramatical pensada per l'autor del text: hom incorre sovint en la reducció d'una locució com malgrat que a la preposició malgrat, seguint una certa tendència a l'omissió del mot conjuntiu que —M'agradaria (que) em diguessis alguna cosa—, però és impensable que algú pugui ometre un que relatiu.

Albert Jané